

AZ ÉN APÁM EGY HŐS, AKI SOSEM ÉLT IGAZI DEMOKRÁCIÁBAN

Mostanában sokat gondolok az Édesapánkra.

1909-ben született Barabásban. Gyermekéveiről igen keveset mesélt szűkszavúan.

Simon Áron nagyapám és Baksa Borbála nagymamám házasságából született 3 lány és Ő az egyetlen fiú. Édesapja 1919-ben meghalt, lánytestvérei férjhez mentek. Ő egyedül maradt Édesanyjával, aki 1937-ben halt meg.

Szegények voltak, mint a barabásiak döntő többsége. Napszámba járt, csempészett társaival a cseh határon mindent, amit lehetett: búzát, lisztet, dohányt, denaturált szeszt, szaharint, mikor mire volt kereslet.

Aratott brigádban, csépelet tüzes géppel, és rendületlenül járt a Barabási-hegyre.

Az volt az élete, az volt a mindene!

Politikával fiatalon keveset foglalkozott.

Őt is gyötörte Trianon, hiszen a barabásiak Mezőkaszonyba és Beregszászra jártak piacra, üzletekbe. Nem találták a helyüket az elcsatolt területek miatt, elvesztették a testvéreket, a barátokat, a munkalehetőséget, a megszokott tájat.

Minden gondolatuk az elcsatolt területek visszakövetelése volt. Beszélgetéseik erről szóltak munkában és a ritka pihenésben is. Azt tudták, hogy a területeket, csak háborúval lehet visszaszerezni. S ez Németország oldalán lehetséges.

1920-tól a Magyar Királyságban élt, amely király nélküli volt. Horthy Miklós
KORMÁNYZÓVAL, mint ÁLLAMFŐVEL.

Édesapámnak talán mindegy volt, hogy volt király vagy nem, neki hajnaltól késő estig dolgoznia kellett. Így is nagyon szegények voltak. Az Édesanyjával igyekezett hízót tartani, aprójószágot, a kertben megtermelni a kukoricát, krumplit, babot, zöldséget, mindent, ami ehető volt.

Télen elment fakivágásra az erdőbe, hogy meglegyen a téli tüzelő.

A hegyen sok jómódú embernek volt szőlője. Klein Menyhért, Horthy Gyula, a Turóczik, a Kunok nevét hallottam sokszor tőle. Megbízható metsző, permetező, kapáló ember volt Édesapánk. Rengeteget dolgozott fiatal korában is.

Édesapám volt a családfenntartó. Ő, a legkisebb gondoskodott az egész családról.

Az akkori ellenzék, élén Bajcsy-Zsilinszky Endrével élénk agitációt folytatott a kormányzó párt ellen. Főleg vidéken volt sikeres.

Édesapánk 30 éveskorában, 1940. július 1-én belépett a Független Kisgazda-,Földmunkás- és Polgári Pártba, amelynek tagságát 1948. január 1-én megújította.

Egy újabb tagsági könyvet már Ráczy Gyula írta alá.

Közben visszakaptuk Kárpátalját az I. Bécsi döntéssel. Újra szabadon lehetett járni az addig elcsatolt területeken.

Ennek azonban ára lett. Be kellett katonailag kapcsolódnunk a II. világháborúba.

Édesapám megnősült 1941-ben, feleségül vette Szalma Juliannát, Édesanyánkat. Testvérem, Borika 1942-ben született.

*Édesanyánk legkorábbi fényképe.
Talán 1953 körül készülhetett.*

Édesanyánk: 1967-ben

Ezekben az években Édesapám boldog volt, mert volt saját családja, akiért dolgozhatott. Több munka volt, mert Kárpátalját visszakaptuk, s több munka lehetőség adódott.

A boldogság nem tartott sokáig. 1943. októberében elvitték a keleti frontra Vezérszállásra. Lemberg közelében vett részt a harcokban. Nem szívesen beszélt róla. Többször közel állt a halálhoz. Közvetlenül mellette felrobbant egy akna. Akkor teljesen megsüketült... Testébe szilánkok fúródtak.

Még gyermekkoromban, az 1950-es években is szedegetett ki a lábából, tenyeréből apró fém darabokat...

Csapata szétzilálódott a szovjetek támadásai miatt, és 1944. novemberében hazagyalogolt a családjához. A faluban már a szovjetek megbízottjai voltak, valaki besúgta, és a GPU, a szovjet katonai titkosrendőrség elfogta 11 társával.

Beregszászon két hétig mindennap ájulásig verték őket. Ezt a két hetet egész életében emlegette.

1944.december 1-én Szolyvára szállították, a hadifogolytáborba.

Szegény Édesapánk! Szegény Társai!

A háború kegyetlensége után még a hadifogság évei is. Megaláztatás, embertelen körülmények, járvány, rengeteg halál. Méltatlan élet! A szerencse egy kicsit mellé szegődött, mert egy nap fűtőt kerestek egy meginduló gyárba. Édesapám ezután már meleg kuckóban aludt, szénért cserébe ennivalót szerzett. Segítette a beteg társait is.

1946. január 7-én érkezett haza .

Rosszul hallott, gyomra fájdalmasan görcsökből a rengeteg csalán levestől, testében szilánkok.

DE HAZAJÖTT, ITTHON VOLT !

Kaptunk 6 hold „juttatott „földet a falu határában a Jászay dűlőben és a Turóczy-tagban.

Termeltünk kukoricát, búzát, zabot. Tudtunk állatokat tartani.

Tudtunk kenyeret sütni, nem éhezünk.

Viszont nem volt pénzünk, nagyon nehezen tudtunk bármit megvenni.

A hadifogságban látták, hogyan élnek a szovjet területen, hiszen Szolvától beljebb is vitték vasútépítkezéshez. Amikor tudtak beszélgettek egymás életéről. Rájöttek, hogy itt mindnyájan szegény családból származtak, s egyformán küzdeniük kellett otthon a megélhetésért.

Hazajöttek, és jobban kezdtek érdeklődni a saját sorsuk iránt is.

1948-ban a hadifogság után belépett a Dolgozó Parasztok és Földmunkások Országos Szövetségébe, amelyet Erdei Ferenc alapított.

1951. decemberében belépett a Magyar Dolgozók Pártjába.

1954-ben tanácstag lett, népi tanácselnök helyettes. Rengeteg társadalmi munkát végzett.

Mindenkinek segített, ahol, csak tudott.

Egy történetet többször elmeséltem vele...

A közelünkben lakott 4 testvér, 3 nő és egy férfi, akiket kuláknak minősítettek. Padlásukat már teljesen lesöpörték.

Egy hajnalban újra mentek a padlássöprők, és megtalálták az utolsó kilogramm vetőmagot is. Az egyik lány már ezt nem tudta elviselni, hálóingben, visítva, sírva rohant a Kerektó irányába, hogy beleöli magát. Nehezen tudták visszavinni a házba. Bele is bolondult, már sosem lett a régi.

Édesapám akkor fogadalmat tett előttünk, hogy minden hírt, amelyet megtud a VB üléseken, élete kockáztatásával is eljuttatja éjszaka a sötétben azokhoz, akikhez másnap menniük kellett a begyűjtőknek. A Testvéremmel ma is emlékszünk néhány névre.

Jött 1956. ősze.

Édesapánk, mint népi tanácselnök társadalmi munkában dolgozott. Közben napszámba járt, hiszen élnünk is kellett valamiből.

Egyik este már sötét volt, mikor hazajött. Elmondta Édesanyánknak, hogy néhány férfi éjjel meg akarja ölni a VB titkárt. Megtanácskozták, hogy mit tegyen. A kertek alatt a teljes sötétségben elosont az egyikőjük házához. Odahívatta a másik kitervelőt is. Elmondta nekik, hogy fegyvere van a VB titkárnak. Gyermekei, mint nekik is. Ahogy Ő megtudta, más is tudhat a tervükről.

Börtönbe kerülnek, vagy még csúnyább sorsuk lesz. Gondolkodjanak! Szerencsére, letettek a tervükről.

Reszketve, aggódva vártuk haza Édesapánkat!

Másnap, amikor helyzetjelentést kellett adni a falu hangulatáról, Édesapánk nyugodt hangon közölte:

---Barabás községben semmi érdemleges nem történt. Nyugalom van.

Belegondolni is rossz, hogy mi történhetett volna, ha nekünk nincs egy bátor Édesapánk!!!

Édesapánk minden idejét a Barabási-hegyen töltötte. Bérelt szőlőben, vagy napszámban.

Minden vágya egy darabka saját szőlő.

Édesanyánk volt a kicsike pénzünk beosztója. 6 évig kuporgatott egy „új házra”. 1956-ban építkezünk. Eladtuk az egyetlen tehénkénket is.

Édesapámnak viszont változatlanul volt egy álma: Egy darabka SAJÁT szőlőt szeretett volna. 1958-ban ez is sikerült.

Közben a nyarakat Édesapánk a cséplőgép mellett töltötte. Összeszedett egy cséplő-brigádot, és az egyéni gazdák földjein a határban, illetve a községben az udvarokon csépeltek ki a gabonát.

Én mindennap vele voltam. Nézttem, hogyan emelgeti a nagy magyar zsákokat, hogyan rakja egymásra, hogyan jegyzi be a füzetébe, hogy kinek, mennyit csépeltek, s mennyi a cséplő munkásoké, mennyi az államé! Nagyon fontos munka volt.

A legfontosabb azonban, hogy Édesapánkat a gépszíj, sohasem kapta el!!!

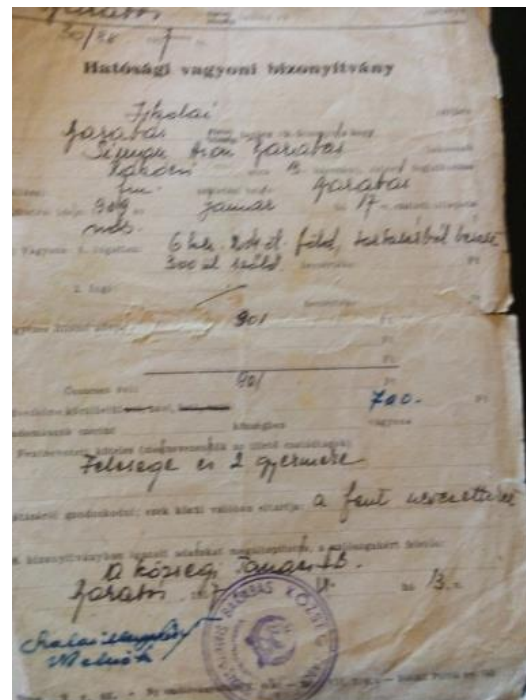
Ugyanis a körmös traktort egy óriási szíj kötötte össze a cséplőgéppel. Leállítani csak úgy lehetett, ha gépész egyes fokozatba tette a traktort. Édesapám odaugrott a szíj traktorhoz közeli végéhez, jobb karjával lecsapja a szíjat. S ebben a másodpercben hátra is ugrik.

Ezt Barabásban Édesapám kivételével SENKI SEM TETTE MEG !!!

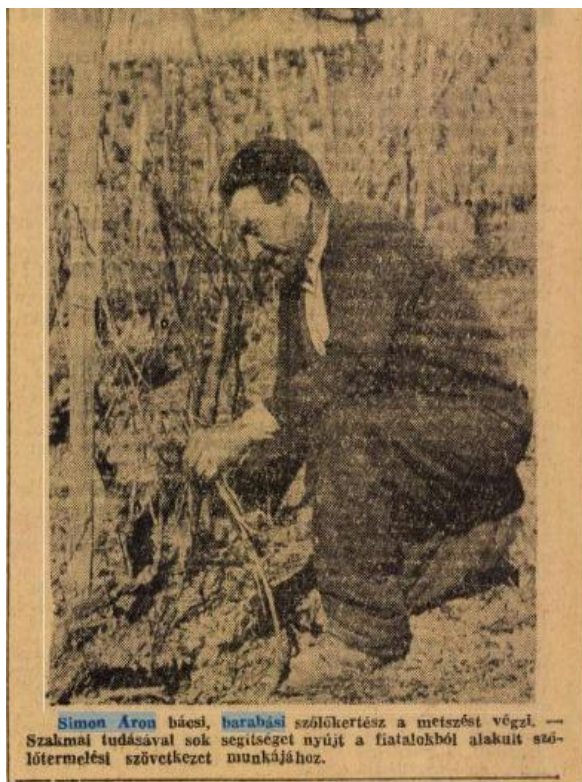
A Mi Édesapánk ezért is HŐS volt !!!

Balácsi János gépész és Simon Áron cséplőgép ellenőr az 1950-es években

Közben a családom megjelent a Kelet-Magyarország közkezdvelt napi lapban

Simon Aron bási, harabási szőlőkerítész a metszést végzi. — Szakmai tudásával sok segítséget nyújt a fiatalokból alakult szőlőtermelési szövetkezet munkájához.

1959. február 26. Hammel József fotója

Áron bácsi és a fiatalok

Bent Beregben, vagyis már inkább annak a szélén, messzire kékiő hegyek fogadják az érkezőt. A hegy alján szénaboglyák, festő ecsetjére való útmenti tájak táruinak elének. Fentebb, egy kis izomfárasztó kapaszkodás után elérhető a szőlőskert is, a hegyalja.

Ez Barabás.

A magasra nyújtózó hegy déli lejtőjén napfény, s a napfényben tarkaruhás, csendő kacagású lányok, huncút pillantású leányok. A barabási ifjúság. Öröm nézni igyekezetüket. Elröppen egy vicc, vagy

dabogár..." — vélekedtek a falubeliek, és kíváncsian várták a dolog mirefordulását. A napok teltek és a „gyerkőcök” — furfanghoz folyamodtak. Felkeresték Simon Áron bácsit, a faluszerte nagybecsült szőlőszakembert és kérték álljon be közéjük. Több se kellett Áron bácsinak, hallgatott a szóra, és már a hír röpitette szét a faluban, hogy Simon Áron „vezetőember” lett a fiatalok szövetkezetében. Munkához látott a szőlő avatott szerelmese és a kiszesek szívesen fogadták tanácsait, út-

egész falu előtt ki nyilatkoztatták: mezőgazdasági termelőszövetkezet akarunk lenni. Most még csak szőlővel serénykednek, de akkor már... Meggondolt, alapos előkészítő munkával sietnek a cél felé. Az idej termés magasan felülmúlja a korábbi évek átlagát — legalább is a fiatalok földjén — és ezáltal lesz lehetőség közös alap teremtésére, amivel elindulhatnak egy szebb élet felé. Az idej termést — több, mint 150 hektoliter bort — szerződéses úton értékesítik, s már most készünek a „barabási

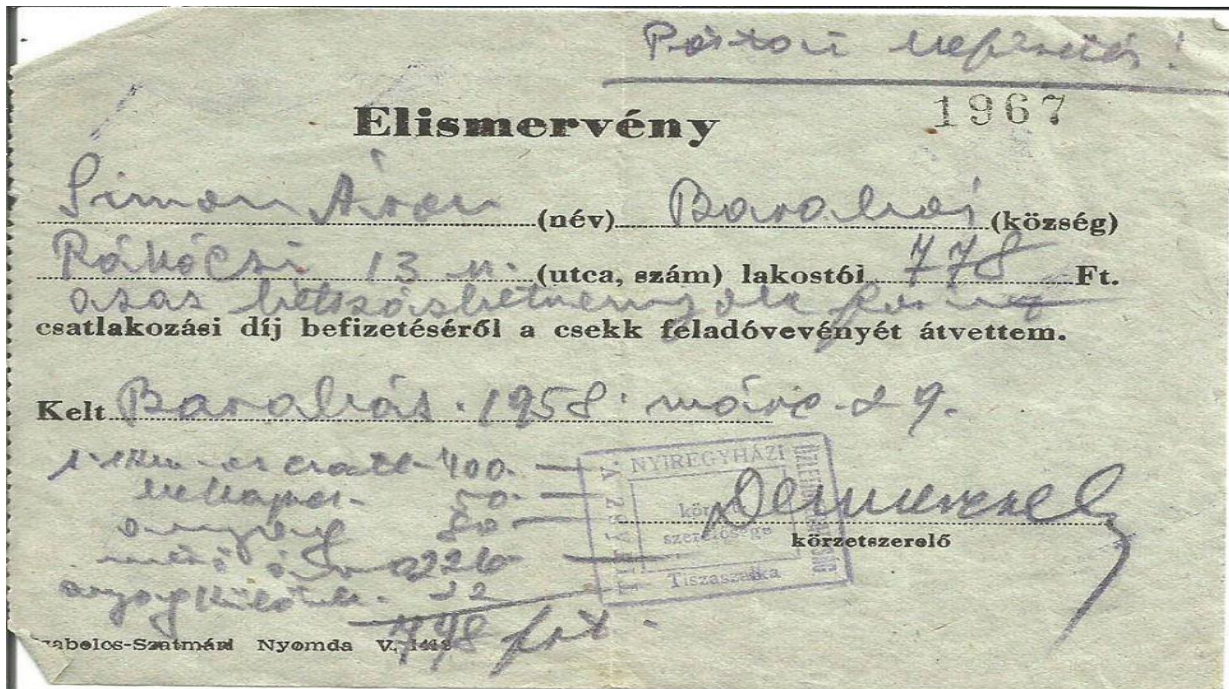

A megérdemelt pihenés

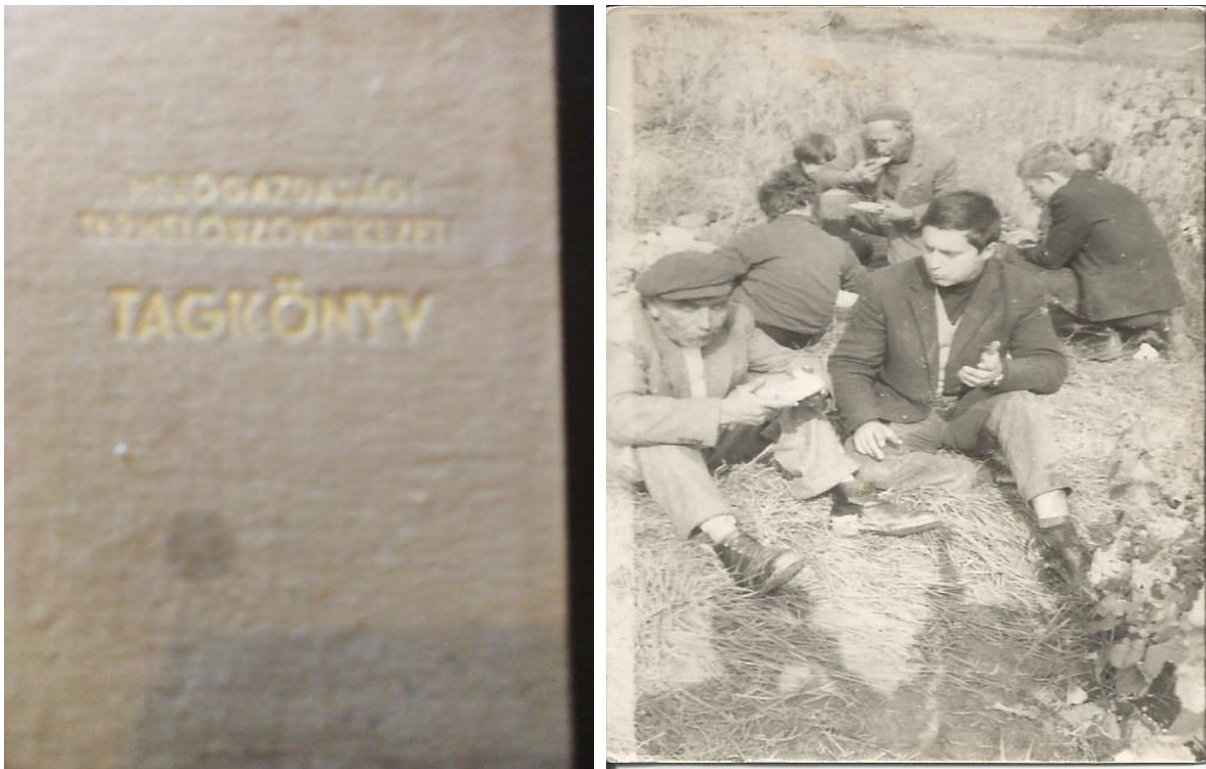
Valahol a GELÉNESI határban, az erdő szélén, valamikor 1954 körül. Egy közös összejövetele volt: Vámosatyának, Gelénesnek, Barabásnak...

Én éppen a körhintán ülök, a Testvérem a Barátnővel, Édesanyánk a mézeskalácsokat nézegette...

...és eljött a FÉNY a falunkba. Édesanyánk is összegyűjtötte a 778 Ft-ot. Nem volt az olyan könnyű.

Édesapánk 1960. január 1-én belépett a barabási Béke Mezőgazdasági Termelőszövetkezetbe.

Pásztor Miklós ágazatvezetővel és a brigádtagokkal . Ebéd a hegyen.

Élete legboldogabb korszaka következett. A szőlő brigád vezetője lett. Most már irányította a metszést, permetezést, a szüretelést.

Persze, Ő is dolgozott a többiekkel. Ki sem bírta volna munka nélkül!

Egerben megszerezte a szakmunkás bizonyítványt is.

Szakképzett szőlész lett 45 éves korában !

Megbecsülték, szerették.

Sokat üdültették megfáradt csontjait a Tsz üdülőben.

Barabási nyugdíjas tévesz tagok az üdülőben

Édesapánk közösségi ember volt mindig. Nagyon szeretett segíteni másokon. Lehetséges, hogy az alaptermészete mellett az is közre játszott ebben, hogy őt is segítették egész életében.

Fiatal korában Szalma Imre bácsi, akinek a tüzes gépe mellett gépészkedett.

Kun István, aki a háború poklában segítette szakaszvezetőként élelemmel.

A nagy gazda szőlőbirtokosok, aki teljesen megbíztak benne. A barabási emberek, akik megválasztották többször is tanácstagnak.

Az Áfész vezetői, akik ellenőrzésekkel bízták meg.

Népi ellenőrként is tevékenykedett.

A Béke Tsz vezetői, akik még nyugdíj után is foglalkoztatták az imádott szőlőhegyen...

Az 1960-as években

Mire vágyhatott volna még a mi Édesapánk?

Egy kicsit hosszabb földi életre imádott családjá és az emberek körében.

Megérdemelte volna a rengeteg szenvedés után.

Amíg élt, boldog volt.

A nehéz gyermekkor, a sok éhezés fiatalokiban, a háború pokla, a sebesülések, a hadifogság embertelensége nem tette hosszú életűvé Édesapánk korosztályát.

Édesapámék hősök voltak. A 20.század hősei.

Csak reménykedni tudok, hogy kellően megbecsültük Őket életükben.

Tiszaadony, 2020.augusztus 7.

Péter Lászlóné ,Tiszaadony

